

Datum: 2021-01-08  
Handläggare: Helena Balte  
Direktnr: 0322-616422  
Diariernr: 2019.124 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

## Utvärdera förändringar i kostverksamheten

### Ärendebeskrivning

Barn- och ungdomsnämnden gav 2019-03-26 § 35 förvaltningen i uppdrag att utvärdera kostverksamheten och utreda vilka konsekvenser införandet av tre rätter kombinerat med 12-veckorsmeny har inneburit för arbetsmiljö, ätandefrekvens och matsvinn. Uppdraget återrapporterades till Barn- och ungdomsnämnden 2019-09-24 § 78 tillsammans med en genomgång med bakgrund till att kostverksamheten bedrivs på entreprenad, med aktuellt nuläge och genomförda förändringar. Förvaltning fick fortsatt uppdrag att tillsammans med ISS, inom ramen för tecknat partneringsavtal, arbeta vidare för att nå en effektiv måltidsorganisation med bibehållen god kvalitet, minskat svinn och förutsättningar för en god arbetsmiljö.

Uppdraget har därefter återrapporterats till barn- och ungdomsnämnden i januari samt september 2020. Barn- och ungdomsnämnden gav 2020-09-15 § 69 förvaltningen i fortsatt uppdrag att, i enlighet med avtal med ISS, genomföra fortsatt svinnmätning och följa upp måltidsmiljön under hösten och återrapportera till Barn- och ungdomsnämnden i januari 2021.

### Förvaltningens yttrande

Ett gemensamt arbete med förändring av menyn gjordes av ISS och kostenheten inledningsvis för att testas under hösten 2019. Därefter har arbetet med att förbättra menyerna fortsatt och menyn har uppdaterats i två omgångar för att hitta både nya och bra sammansatta kombinationer, utifrån både Livsmedelsverkets rekommendationer och synpunkter från barn och elever. Menyn är nu utformad som en 8-veckorsmeny. Det serveras totalt 96 olika rätter på 8 veckor vilket innebär att det serveras två rätter 3 dagar i veckan istället för tidigare tre. Två dagar kvarstår det 3 rätter vilka planeras in de dagar då alternativ 1 inte är någon av de mest populära rätterna. Menyn utgår utifrån nya rekommendationer från Livsmedelsverket om att minska köttmängd dvs rött kött och charkprodukter och istället servera mer vegetarisk kost, ägg, fisk och fågel. Alternativ 1 och 2 är totalt 56 rätter varav 10 är vegetariska. Alternativ 3 som alltid är ett vegetariskt alternativ är 40 rätter och den totala andelen vegetariska rätter uppgår därmed till 52%.

Elevernas delaktighet i menyarbetet är viktigt för att forma en attraktiv meny ur ett elevperspektiv vilket är en förutsättning för en hög ätandefrekvens. Elevernas nöjdhet med menyn är tillsammans med måltidsmiljön och möjligheten för eleverna att äta i lugn och ro grunden för att eleverna ska kunna äta sig mätta och orka med skolan hela dagen. Under hösten, liksom under våren, har fokus i kök och matsalar varit att säkerställa rutiner för att motverka smitta. Arbetet kring måltidsmiljön har därmed handlat om att hålla avstånd och att minska antalet elever i matsalen samtidigt. Framåt behöver lärdomar och effekter från denna situation beaktas för vidare utveckling av måltidsmiljön.

Sedan hösten 2019 genomför ISS regelbunden svinnmätning på skolorna. Under hösten 2020 har svinnmätning genomförts under en mätperiod på 7 veckor. Pandemin har medfört svårigheter med höstens beräkningar beroende på varierad närvaro för elever samt personalfrånvaro.

Under både vår och höst 2020 har elevernas frånvaro varierat och periodvis varit betydligt högre än normalt. Under hösten har närvaron varit högre än under våren men fortsatt något lägre än motsvarande period 2019. Det innebär att mätningarna respektive termin inte ger jämförbara siffror.

Den totala andelen svinn var under hösten 2019 till 21,5 %. 13,7 % svinn från kantiner och 7,8 % svinn från tallrikar. Under våren 2020 minskade matsvinnet till 20,1 %, varav 2,7 % svinn från kantiner och 7,4 % svinn från tallrikar. Under hösten 2020 har matsvinnet ökat, till 26 % på samma skolor. 17 % är svinn från kantiner och 9 % är svinn från tallrikar. Under en av de aktuella mätveckorna var menyn helt vegetarisk och många rätter var nya för eleverna. Under den vegetariska veckan slängdes betydligt mer mat än vanligt och svinnet från den veckan utgör en stor del av det totalt ökade matsvinnet.

Även tallrikssvinnet per elev har ökat, från 2,4 % under hösten 2019 till 1,8 % under våren 2020 och vidare till 2,3 % under hösten 2020. Tallrikssvinnet varierar i relation till de olika rätter som serveras och eleverna behöver ges möjligheter till inflytande över valet av rätter och särskilt gällande den vegetariska menyn. Vegetariska rätter som anpassas för att bättre motsvara det eleverna väljer att äta bör leda till att undvika stort matsvinn. Därtill behövs fortsatt dialog med eleverna om medvetenhet om vikten av att minska matsvinnet. Parallellt behöver beräkningar för produktionen fortsätta att granskas av ISS för att säkerställa att ingen onödig överproduktion sker i respektive kök.

### **Ekonomisk bedömning**

Förslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser.

### **Förslag till beslut**

Barn- och ungdomsnämnden tar del av åiterrapporteringen och ger förvaltningen i uppdrag att, i enlighet med avtal med ISS, genomföra fortsatt svinnmätning och fortsatt arbete för att förbättra måltidsmiljön och minska matsvinnet och åiterrapportera till Barn- och ungdomsnämnden i september 2021.

### **Beslutet ska skickas till**

Klicka här för att skriva förslag till beslut.

Helena Balte  
Förvaltningschef